

Laidiens: **07.11.2018., Nr. 220**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2018/220.7**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 667

Rīgā 2018. gada 30. oktobrī (prot. Nr. 50 39. §)

Adopcijas kārtība

*Izdoti saskaņā ar Bērnu tiesību
aizsardzības likuma 31. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā adoptējami bērni.
2. Adopcijas uzdevums ir nodrošināt adoptējamiem bērniem audzināšanu ģimenē, stabilu un harmonisku dzīves vidi.
3. Labklājības ministrija (turpmāk – ministrija) veic adoptējamo bērnu un adoptētāju uzskaiti, izdarot attiecīgus ierakstus adopcijas reģistrā (turpmāk – reģistrs). Reģistrā iekļautajai informācijai ir ierobežotas pieejamības statuss.

II. Piekrišana bērna adopcijai

4. Bāriņtiesa, kas atbilst adoptējamā bērna deklarētajai dzīvesvietai, noskaidro visu adopcijā iesaistīto personu viedokli par bērna adopciju un nodrošina šo noteikumu 6., 7. un 8. punktā norādītās dokumentācijas sagatavošanu par viņu piekrišanu adopcijai.
5. Vecāku piekrišana adopcijai nav nepieciešama:
 - 5.1. ja vecākiem likumā noteiktajā kārtībā ir atņemtas aizgādības tiesības;
 - 5.2. ja vecāki ir miruši.
6. Adoptējamā bērna vecāku vai aizbildņa piekrišanu adopcijai noformē atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam.
7. Adoptējamā bērna piekrišanu adopcijai, ja viņš sasniedzis 12 gadu vecumu, noformē atbilstoši šo noteikumu 2. pielikumam.
8. Ja adoptējamais bērns ir jaunāks par 12 gadiem, bāriņtiesa viņa atrašanās vietā veic pārrunas ar adoptējamo bērnu un noskaidro viņa viedokli, kā arī noformē sarunas protokolu.
9. Pēc adoptējamā bērna viedokļa noskaidrošanas informāciju par adoptējamo bērnu ministrijai sniedz bērnu aprūpes iestādes un bāriņtiesas, aizpildot noteikta parauga adoptējamā bērna uzskaites lapu (turpmāk – bērna

uzskaites lapu). Bāriņtiesa, bērnu aprūpes iestāde un aizbildnis nekavējoties informē ministriju par jebkurām izmaiņām, kas saistītas ar adoptējamo bērnu.

10. Mēneša laikā kopš dienas, kad noskaidrots bērna viedoklis un bērns kļuvis adoptējams, bērnu aprūpes iestādes vadītājs aizpilda bērna uzskaites lapu par katru bērnu aprūpes iestādē esošo adoptējamo bērnu un nosūta to ministrijai, kā arī informē par to bāriņtiesu, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

11. Ja bērns atrodas aizbildnībā, bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, divu mēnešu laikā no dienas, kad bērns kļuvis adoptējams, noskaidro aizbildņa viedokli par bērna adopciju aizbildņa ģimenē vai citā ģimenē.

12. Ja aizbildnis nepiekrīt bērna adopcijai citā ģimenē, informāciju par bērnu neiekļauj reģistrā.

13. Ja aizbildnis vēlas adoptēt savu aizbilstamo, aizbildnis divu mēnešu laikā pēc bērna viedokļa izteikšanas par adopciju iesniedz bāriņtiesā atbilstoši savai dzīvesvietai adopcijas pieteikumu. Bāriņtiesa izvērtē aizbildņa piemērotību adoptētāja statusam un lemj par personas atzīšanu par adoptētāju un adopcijas atbilstību adoptējamā bērna interesēm.

14. Ja aizbildnis piekrīt bērna adopcijai citā ģimenē, bāriņtiesa divu mēnešu laikā pēc aizbildņa viedokļa noskaidrošanas nosūta ministrijai bērna uzskaites lapu un aizbildņa apliecinājumu par piekrišanu adopcijai (apliecinātu kopiju).

15. Ja bērns atrodas audžuģimenē vai specializētā audžuģimenē (turpmāk – audžuģimene), bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ievietošanu audžuģimenē, divu mēnešu laikā no dienas, kad bērns kļuvis adoptējams, noskaidro, vai audžuģimene vēlas adoptēt audžuģimenē esošo bērnu, un, ja audžuģimene nav izteikusi vēlmi viņu adoptēt, nosūta bērna uzskaites lapu ministrijai.

16. Ja audžuģimene ir izteikusi vēlmi adoptēt savā audžuģimenē ievietoto adoptējamo bērnu, tā divu mēnešu laikā pēc viedokļa izteikšanas par bērna adopciju iesniedz bāriņtiesā atbilstoši savai dzīvesvietai adopcijas pieteikumu ar lūgumu izvērtēt audžuģimenes atbilstību adoptētāja statusam. Bāriņtiesa izvērtē audžuģimenes piemērotību adoptētāja statusam un lemj par tās atzīšanu par adoptētāju un adopcijas atbilstību adoptējamā bērna interesēm.

III. Adopcijas pieteikums

17. Lai uzsāktu adopcijas procesu, persona, kura vēlas kļūt par adoptētāju, bāriņtiesā, kuras darbības teritorijā deklarēta personas dzīvesvieta, uzrāda personu apliecinošu dokumentu un iesniedz šādus dokumentus:

17.1. adopcijas pieteikumu, kurā norādīti adopcijas motīvi, adoptētāja reliģiskā pārliecība, etniskā piederība un saziņas valoda, vēlamais adoptējamo skaits, dzimums un vecums, citi būtiski apstākļi, kas var ietekmēt adoptējamā bērna dzīvi kopā ar attiecīgo personu;

17.2. laulības apliecības kopiju (uzrādot oriģinālu), ja atrodas laulībā;

17.3. dokumenta kopiju, kas apliecina laulības šķiršanu (uzrādot oriģinālu), ja laulība šķirta;

17.4. dokumentu, kas apliecina nodrošinājumu ar dzīvojamo platību;

17.5. dzīvesgaitas aprakstu (CV);

17.6. ģimenes ārsta izsniegtu izziņu par personas pašreizējo veselības stāvokli, kā arī psihiatra atzinumu par personas psihiskās veselības stāvokli un narkologa atzinumu par personas atkarību no narkotiskām un psihotropām

vai citām atkarību izraisošām vielām;

17.7. informāciju par ienākumiem;

17.8. tiesas sprieduma izrakstu vai apliecinātu noraksta kopiju, ar kuru personai ir ierobežota rīcībspēja, ja personas rīcībspēja ir ierobežota;

17.9. tiesas sprieduma izrakstu vai apliecinātu noraksta kopiju par otra laulātā atzīšanu par pazudušu (bezvēsts promesošu), ja personas laulātais atzīts par pazudušu (bezvēsts promesošu).

18. Ja persona vēlas adoptēt otra laulātā bērnu, pieteikumam pievieno adoptējamā bērna dzimšanas apliecības kopiju (uzrādot oriģinālu), kā arī bērna vecāku piekrišanu adopcijai vai dokumentu, kas apliecina, ka pastāv kāds no šādiem apstākļiem:

18.1. otram vecākam likumā noteiktajā kārtībā ir atņemtas aizgādības tiesības;

18.2. otrs vecāks ir miris.

19. Persona šo noteikumu 17. un 18. punktā minētos dokumentus iesniedz, ja attiecīgās informācijas nav citas institūcijas rīcībā.

20. Ja bāriņtiesas rīcībā jau ir kāds no šo noteikumu 17. un 18. punktā minētajiem dokumentiem, bāriņtiesa pieprasa atkārtotu dokumenta vai tā kopijas iesniegšanu, ja kopš to iesniegšanas ir mainījušies tiesiskie vai faktiskie apstākļi.

21. Adoptētājs pieteikumu nākamā bērna adopcijai var iesniegt bāriņtiesā ne agrāk kā gadu pēc tam, kad stājies spēkā spriedums par adopcijas apstiprināšanu, izņemot gadījumu, ja adoptētājs vēlas adoptēt adoptētā bērna bioloģisko brāli (pusbrāli) vai bioloģisko māsu (pusmāsu), vai bērnu, kurš dzīvo ar adoptētājiem nedalītā saimniecībā, un adoptētāja dzīvesvietas bāriņtiesa ir atzinusi, ka nākamā bērna adopcija šajā ģimenē atbilst adoptējamā bērna interesēm.

IV. Kārtība, kādā izvērtē personu, kura vēlas adoptēt bērnu

22. Personas piemērotību adoptētāja statusam izvērtē un lēmumu atzīt personu par adoptētāju pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā deklarēta adoptētāja dzīvesvieta. Ja laulāto dzīvesvieta deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, lēmumu atzīt laulātos par adoptētājiem pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta viena no laulāto dzīvesvietām un kurā laulātie faktiski dzīvo.

23. Sešu mēnešu laikā pēc adopcijas pieteikuma saņemšanas bāriņtiesa izvērtē personas piemērotību adoptētāja statusam. Izvērtēšanas laikā:

23.1. novērtē adopcijas motivāciju, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības un spējas izaudzināt bērnu, tai skaitā noskaidro visu nedalītā saimniecībā dzīvojošo personu viedokli par bērna adopciju;

23.2. noskaidro ģimenes dzīves apstākļus un izvērtē materiālo stāvokli;

23.3. pieprasa informāciju par Sodu reģistrā iekļautajām ziņām par personu un citām nedalītā saimniecībā dzīvojošām personām;

23.4. izvērtē šo noteikumu 17.6. apakšpunktā minēto informāciju;

23.5. ja adoptētājs pēdējo divu gadu laikā pastāvīgi (ilgāk par vienu gadu) ir dzīvojis ārvalstīs, bāriņtiesa pieprasa adoptētājam iesniegt informāciju par attiecīgās valsts sodu reģistrā iekļautajām ziņām par personu;

23.6. noskaidro, vai personai nav ierobežota rīcībspēja;

23.7. nosūta personu pie psihologa, kurš ir ieguvis vismaz maģistra grādu psiholoģijā un kura profesionālā darbība bērnu un ģimenes izpētē ir vismaz piecus gadus ilga, lai saņemtu atzinumu par piemērotību adoptcijai;

23.8. nosūta personu apgūt adoptētāja mācību programmu atbilstoši šo noteikumu 3. pielikumam. Pēc programmas sekmīgas apguves personai izsniedz attiecīgu apliecību, ko viņa iesniedz bāriņtiesā. Atkārtota adoptētāja mācību programmas apguve nav nepieciešama, ja persona vēlas adoptēt nākamo bērnu;

23.9. audžuģimenei, kura vēlas adoptēt savā audžuģimenē ievietoto bērnu, nav jāapgūst šo noteikumu 23.8. apakšpunktā minētā mācību programma.

24. Pēc personas atbilstības izvērtēšanas un ģimenes izpētes pabeigšanas bāriņtiesa pieņem atbilstošu lēmumu. Ja bāriņtiesa nolemj atzīt personu par piemērotu adoptētāja statusam, tā lēmumā norāda adoptējamo skaitu, vecumu un dzimumu.

25. Bāriņtiesas lēmums par personas atzīšanu par adoptētāju ir spēkā trīs gadus no tā pieņemšanas dienas. Bāriņtiesa triju darbdienu laikā par pieņemto lēmumu informē ministriju un 10 darbdienu laikā nosūta tai lēmuma norakstu. Bāriņtiesa lēmuma spēkā esības laikā reizi gadā pārbauda šo noteikumu 23.2. un 23.3. apakšpunktā norādīto un citu būtisku informāciju par adoptētāju.

26. Bāriņtiesas lēmums par adoptētāja atzīšanu ir spēkā attiecībā uz vienu adopcijas procesu. Ja bāriņtiesa konstatē būtiskas izmaiņas, kas var būt par šķērslī bērna adopcijai, tā atkārtoti izvērtē adoptētāju, pieprasot ziņas no citām valsts vai pašvaldību iestādēm vai lūdzot attiecīga speciālista atzinumu. Bāriņtiesa triju darbdienu laikā informē ministriju par uzsākto atkārtoto adoptētāja izvērtēšanu. Ministrija adoptētājam informāciju par adoptējamajiem var sniegt, tiklīdz saņem informāciju no bāriņtiesas par atkārtotas izvērtēšanas rezultātiem.

27. Ja bāriņtiesa pieņem lēmumu par bērna adopciju, bāriņtiesas lēmums, ar kuru persona atzīta par adoptētāju, uzskatāms par izpildītu, izņemot gadījumus, ja adoptētājs izsaka vēlmi adoptēt pirmsadopcijas aprūpē esošā vai adoptētā bērna brāli (pusbrāli) vai māsu (pusmāsu) un bāriņtiesa ir atzinusi, ka nākamā bērna adopcija šajā ģimenē atbilst pirmsadopcijas aprūpē esošā vai adoptētā bērna interesēm.

28. Ja bērns dzīvo adoptētāja ģimenē, bāriņtiesa, izvērtējot adoptētāja atbilstību, vienlaikus novērtē adoptētāja un adoptējamā bērna savstarpējās attiecības un lemj par adopcijas atbilstību adoptējamā interesēm.

V. Informācijas sniegšana par adoptējamo

29. Ministrija, saņemot no bāriņtiesas informāciju par to, ka persona atzīta par adoptētāju, divu darbdienu laikā iekļauj to reģistrā. Informācija par adoptētāju tiek iekļauta reģistrā atbilstoši saņemšanas datumam un laikam ministrijā.

30. Ministrija adoptētājam informāciju par adoptējamajiem sniedz, tiklīdz kļūst zināms, ka adoptējamam bērnam tiek meklēti adoptētāji Latvijā.

31. Adoptētājs piecu darbdienu laikā pēc informācijas saņemšanas par adoptējamo bērnu informē ministriju par vēlmi personīgi iepazīties ar viņu. Ja adoptētājs piecu darbdienu laikā neinformē ministriju par vēlmi personīgi iepazīties ar adoptējamo bērnu, šo informāciju ministrija sniedz citam adoptētājam.

32. Ja adoptētājs vēlas personīgi iepazīties ar adoptējamo bērnu, ministrija divu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 31. punktā minētā termiņa notecējuma sagatavo norīkojumu par adoptētāja personīgu iepazīšanos ar adoptējamo

bērnu. Minēto norīkojumu izsniedz adoptētājam, aizbildnim, bērnu aprūpes iestādei, bāriņtiesai, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, un bāriņtiesai, kura pieņēmusi lēmumu par personas atzīšanu par adoptētāju.

33. Bērnu aprūpes iestādes vadītājs pēc šo noteikumu 32. punktā minētā norīkojuma un personu apliecinoša dokumenta uzrādīšanas iepazīstina adoptētāju ar adoptējamo bērnu un viņa lietu. Ja adoptējamais bērns atrodas audžuģimenē vai aizbildnībā, bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ievietošanu audžuģimenē vai aizbildņa iecelšanu bērnam, adoptētāju iepazīstina ar adoptējamā bērna lietu, bet audžuģimene vai aizbildnis iepazīstina ar adoptējamo bērnu.

34. Ja adoptējamais bērns atrodas audžuģimenē vai aizbildnībā, bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, var piedalīties adoptējamā bērna un adoptētāja tikšanās reizē.

35. Adoptētājs līdz adoptējamā bērna nodošanai aprūpē un uzraudzībā (turpmāk – pirmsadopcijas aprūpe) ar adoptējamo bērnu tiek vismaz trīs reizes. Tikšanās reižu skaits var būt mazāks, ja bērnu adoptē persona, ar kuru adoptējamais bērns ir iepriekš kontaktējies. Bāriņtiesu par to informē adoptējamā bērna likumiskais pārstāvis vai pats adoptējamais bērns.

36. Ja adoptētājs vēlas ņemt adoptējamo bērnu pirmsadopcijas aprūpē, viņš 15 darbdienu laikā pēc tam, kad reģistrēts norīkojums par personīgu iepazīšanos ar adoptējamo, par to informē ministriju.

37. Adoptētājs 10 darbdienu laikā pēc tam, kad viņš piekritis pirmsadopcijas aprūpei, iesniedz bāriņtiesā attiecīgu iesniegumu. Ministrija par adoptētāja lēmumu informē adoptējamā likumisko pārstāvi.

38. Ja adoptētājs 15 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 32. punktā minētā norīkojuma saņemšanas neinformē ministriju par vēlmi turpināt adopcijas procesu vai nav iesniedzis bāriņtiesā iesniegumu, ministrija informāciju par adoptējamo bērnu sniedz citam adoptētājam.

VI. Adoptējamā bērna pirmsadopcijas un pēcadopcijas aprūpe un uzraudzība

39. Bāriņtiesa, kas atbilst adoptētāja deklarētajai dzīvesvietai, pirms lēmuma pieņemšanas par adoptējamā bērna nodošanu pirmsadopcijas aprūpē sazinās ar viņa likumisko pārstāvi un noskaidro, vai adoptējamā bērna nodošana pirmsadopcijas aprūpē atbilst bērna interesēm.

40. Bērnu aprūpes iestādes vadītājs vai bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par adoptējamā bērna ārpusģimenes aprūpi, ja bērns atrodas aizbildņa vai audžuģimenes aprūpē, nekavējoties nosūta bāriņtiesai, kas atbilst adoptētāja dzīvesvietai, informāciju par adoptējamā bērna ikdienas vajadzībām, adoptējamā bērna dzimšanas apliecības kopiju, tās rīcībā esošo informāciju par adoptējamā veselības stāvokli un dokumentu, kas apliecina vecāku piekrišanu adopcijai vai to, ka pastāv kāds no šādiem apstākļiem:

40.1. vecākiem likumā noteiktajā kārtībā ir atņemtas aizgādības tiesības;

40.2. vecāki ir miruši.

41. Bāriņtiesa 15 darbdienu laikā pēc tam, kad saņemts adoptētāja iesniegums par adoptējamā bērna ņemšanu pirmsadopcijas aprūpē, lemj par pirmsadopcijas aprūpes kārtību un vietu Latvijā.

42. Bērns pirmsadopcijas aprūpē ir jāņem ne vēlāk kā mēneša laikā no dienas, kad bāriņtiesā iesniegts iesniegums par adoptējamā bērna ņemšanu pirmsadopcijas aprūpē, izņemot gadījumu, ja adoptējamā bērna interesēm atbilst